Родян К. Ю., д. філ., доц. Алексеєвська Г. С.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Економічний розвиток є ширшим поняттям, ніж економічне зростання, оскільки охоплює рівень людського потенціалу, інноваційний прогрес та структурні зміни, які формують довгострокову стійкість суспільства.

Економіка Великої Британії традиційно належить до найбільших і найрозвиненіших у світі. Водночас сучасний етап її розвитку характеризується поєднанням структурних викликів та нових можливостей, що зумовлено наслідками виходу країни з Європейського Союзу, змінами у світовій торгівлі, енергетичною кризою, інфляційними процесами та трансформацією глобальних фінансових ринків.

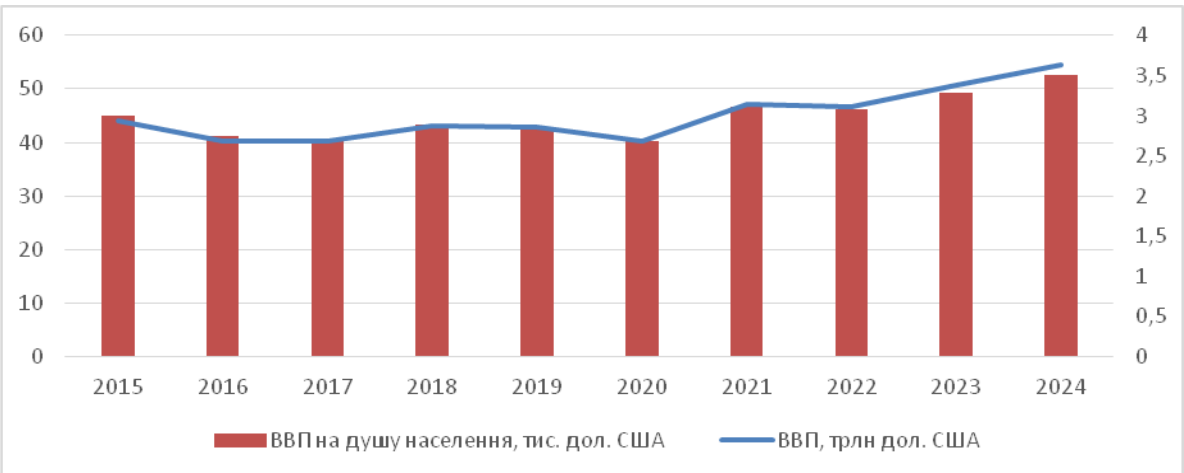

Рис. 1 ВВП та ВВП на душу населення Великої Британії
Джерело: [1]

При аналізі тенденцій ВВП можна виділити зниження у 2016–2017 рр., спричинене Брекзитом, та у 2020 р. через пандемію, і у 2022 році через енергетичну кризу. Але загалом економіка демонструє зростання. У 2024 р. ВВП досяг 3,64 трлн дол. США. У 2025 році валовий внутрішній продукт Сполученого Королівства становив 3,96 трлн дол. США [2]. У І кварталі 2026 року спостерігалося зростання економічної активності, а ВВП у першому кварталі 2026 року збільшився на 0,5 % порівняно з попереднім періодом [3].

Вихід Великої Британії з ЄС змінив логістику торговельних потоків, ускладнив митні процедури та створив додаткові бар'єри для малого і середнього бізнесу. Водночас уряд активно переорієнтовує зовнішньоекономічну політику на нові ринки Азії,

Північної Америки та країн Співдружності. Підписання нових торговельних угод сприяє диверсифікації експорту та зниженню залежності від європейського ринку [4].

ВВП на душу населення встановив рекорд у 52,65 тис. дол. США у 2024 р.

Разом із тим темпи зростання залишаються помірними. Експерти МВФ відзначають, що однією з головних довгострокових проблем Великої Британії є низька продуктивність праці, яка обмежує потенціал економічного зростання. Недостатній приріст продуктивності негативно впливає на конкурентоспроможність підприємств, рівень доходів населення та інвестиційну активність [5].

Рівень зайнятості досяг історичного максимуму у 2019 р. (60,36 %), після чого знизився під впливом пандемії і не відновився до 2024 р. (59,14 %) [1]. Ринок праці характеризується відносною стійкістю, хоча спостерігається дефіцит робочої сили в окремих секторах, зокрема, охороні здоров'я, транспорті, будівництві та сфері гостинності.

Після скорочення трудової міграції з країн ЄС проблема нестачі кадрів набула особливої актуальності. Це стимулює роботодавців до автоматизації виробництва та підвищення заробітної плати [6].

Державний борг Великої Британії різко зріс у період пандемії COVID-19 і досяг рівня близько 105,6 % ВВП у 2020 році, що стало наслідком масштабних фіскальних заходів підтримки економіки, включаючи програми субсидій для бізнесу, підтримку зайнятості та збільшення державних витрат на охорону здоров'я.

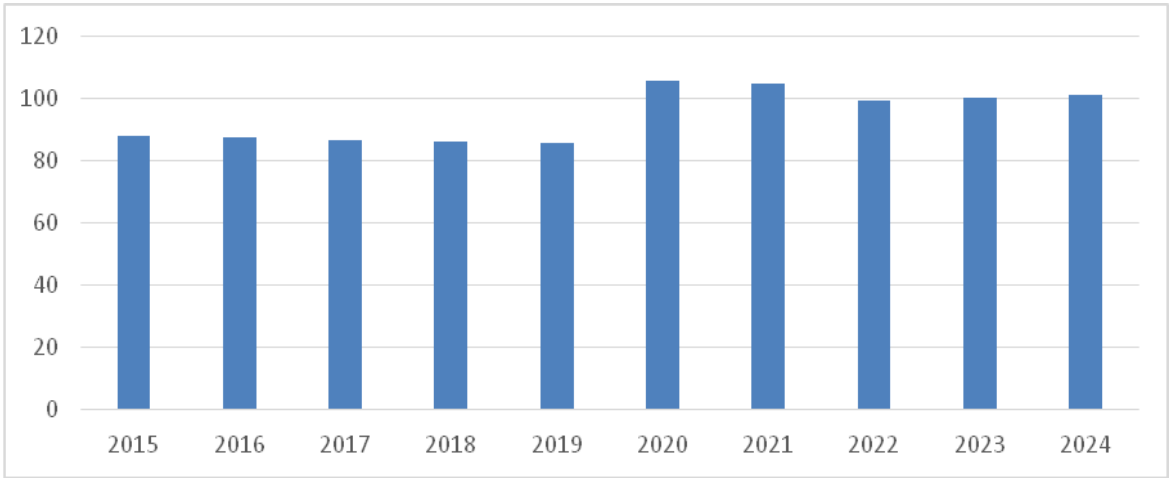

Рис. 2. Державний борг Великої Британії, %
Джерело: [1]

Але аналізуючи державний борг, варто звернути увагу на те, що структура державного боргу Великої Британії номінована у національній валюті, фунті стерлінгів, що зменшує ризики, пов'язані з коливаннями валют. Також значна частка боргу представлена довгостроковими державними облігаціями, що дозволяє рівномірно розподіляти виплати в часі та зменшує короткостроковий тиск на бюджет. По-третє, державні облігації Великої Британії є інвестиційними інструментами інвесторів. У результаті цих факторів ризик фінансової нестабільності або дефолту залишається низьким навіть при високому рівні державного боргу [7].

Важливим фактором розвитку залишається інфляція.

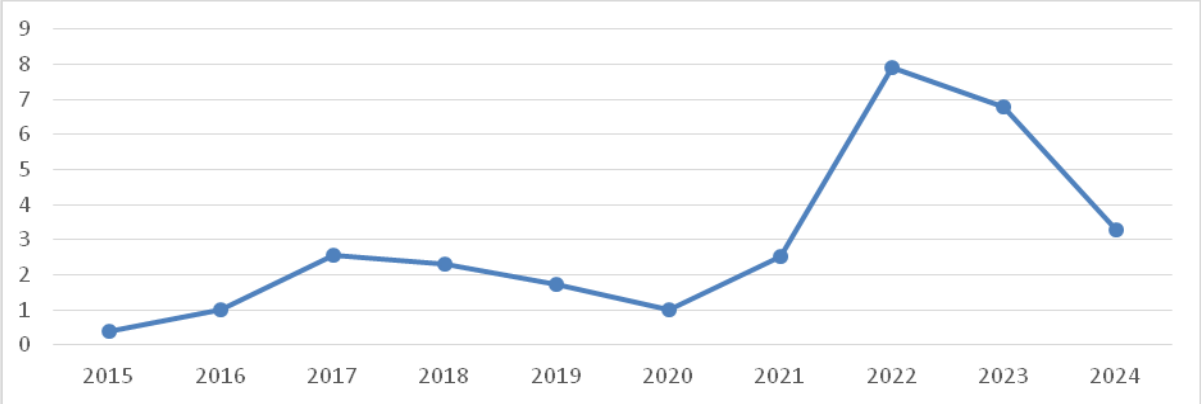

Рис. 3 Рівень споживчої інфляції Великої Британії, %
Джерело: [1]

У 2015–2019 роках інфляція залишалася відносно низькою та стабільною, коливаючись у межах приблизно 0,3–2,5%, що відповідало загалом контрольованому ціновому середовищу.

У 2020 році інфляція знизилася майже до 1% через економічне сповільнення, пов'язане з пандемією COVID-19. Починаючи з 2021 року, спостерігається різке зростання інфляції, яке досягло піку у 2022 році (близько 7,9%) через енергетичну кризу, порушення глобальних ланцюгів постачання та загальне зростання цін. У 2023 році інфляція почала знижуватися, а у 2024 році зменшилася до 3,3%, що свідчить про поступову стабілізацію цінової ситуації, хоча рівень все ще залишається вищим за довгострокові цільові показники. Сьогодні ці тенденції зберігаються, і основними причинами стали підвищення вартості енергоносіїв, транспортних витрат та продовольства.

Це негативно впливає на купівельну спроможність домогосподарств і стримує споживчий попит. У відповідь на інфляційні ризики Банк Англії проводить обережну монетарну політику. Високі процентні ставки певною мірою стримують кредитування бізнесу та населення, але одночасно сприяють зниженню інфляційних очікувань [8].

Позитивною тенденцією є розвиток інноваційної економіки. Велика Британія активно інвестує у цифрові технології, штучний інтелект, біотехнології, «зелену» енергетику та наукові дослідження. Урядова політика спрямована на формування високотехнологічних кластерів і підтримку стартапів, що створює передумови для структурної модернізації господарства [9].

Отже, серед основних ризиків подальшого розвитку слід виділити високий рівень державного боргу, бюджетний дефіцит, уповільнення світової торгівлі, геополітичну нестабільність та коливання енергетичних ринків. Крім того, зберігається проблема регіональної нерівності між Лондоном та іншими територіями країни.

Перспективи економічного розвитку Великої Британії пов'язані з реалізацією політики технологічного оновлення, стимулюванням інвестицій, модернізацією інфраструктури та підвищенням продуктивності праці. Важливим напрямом є також поглиблення торговельного співробітництва з міжнародними партнерами та розвиток внутрішнього ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. World Bank Data. United Kingdom. https://data.worldbank.org/country/united-kingdom?view=chart (дата звернення: 15.05.2025).
2. Worldometers. United Kingdom GDP. https://www.worldometers.info/uk/ввп/велика-британія-ввп/ (дата звернення: 28.04.2026).

3. Office for National Statistics (ONS). GDP monthly estimate, UK: February 2026. https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpmonthlyestimateuk/february2026 (дата звернення: 28.04.2026).
4. UK Government. The UK's trade strategy. https://www.gov.uk/government/publications/uk-trade-strategy/the-uks-trade-strategy (дата звернення: 28.04.2026).
5. International Monetary Fund (IMF). United Kingdom Article IV Consultation 2025. https://www.imf.org/en/news/articles/2025/05/27/cs-uk-aiv-2025 (дата звернення: 28.04.2026).
6. Sumption Madeleine. Shortages, high-demand occupations, and the post-Brexit UK immigration system. Oxford Review of Economic Policy. Vol. 38(1), 2022, pp. 97–111. https://doi.org/10.1093/oxrep/grac004 (дата звернення: 28.04.2026).
7. UK Government. Debt Management Report 2026–27. https://www.gov.uk/government/publications/debt-management-report-2026-27 (дата звернення: 28.04.2026).
8. The Guardian. UK inflation rises as fuel prices soar amid geopolitical tensions. https://www.theguardian.com/business/2026/apr/22/uk-inflation-rises-soaring-fuel-prices-iran-war (дата звернення: 28.04.2026).
9. UK Government. Tech innovators backed to set up and scale up in Britain. https://www.gov.uk/government/news/tech-innovators-backed-to-set-up-and-scale-up-in-britain-through-industrial-strategy (дата звернення: 28.04.2026).